Lietas arhīva Nr. CA-0058-21/4
ECLI:LV:KUAT:2021:0222.C33500319.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2021.gada 22.februārī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas
tiesneses Astra Klaiše, Judīte Mauliņa un Zaiga Zaiceva
izskatīja rakstveida procesā /pers. C/ apelācijas sūdzību par Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 6.novembra spriedumu vienkāršotās procedūras lietā biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. C/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" 2019.gada 26.septembrī cēlusi tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. C/ par naudas piedziņu. Prasībā lūgts piedzīt no atbildētājas /pers. C/ zaudējumus 597,97 EUR, ko sastāda zaudējumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 511,89 EUR un par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā 86,08 EUR; likumiskos procentus 11,78 EUR par laiku no 2019.gada 24.aprīļa līdz 2019.gada 12.septembrim un visus tiesas izdevumus, kā arī lūdz norādīt prasītājas biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasība pamatota uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (turpmāk – OCTA) likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, 42.pantu, 44.panta otrās daļas 2.punktu, 51.panta otro daļu, trešās daļas 1.punktu un Civillikuma 3., 1759., 1765., 1775., 1779., 1784., 1895.pantu.

Prasībā norādīts, ka 2009.gada 19.janvārī Zviedrijā noticis ceļu satiksmes negadījums, kurā iesaistīts atbildētājas transportlīdzeklis VW PASSAT VARIANT, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/. Nodarīti zaudējumi BUSSLINK I SVERIGE AB piederošajam transportlīdzeklim MAN A26 BB LG, reģistrācijas Nr.CDN804. Zaudējumus nodarījušā transportlīdzekļa VW PASSAT VARIANT īpašnieka civil tiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana nav bijusi veikta. Prasītāja atbilstoši SWEDISH MOTOR INSURERS pieteikumiem, 2010.gada 14.decembrī pieņēmusi lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības 359,76 Ls jeb 511,89 EUR izmaksu. Atbildētājai nosūtītas pretenzijas par zaudējumu atlīdzināšanu, taču Atbildētāja uz pretenziju par zaudējumu atlīdzību nav reaģējusi un zaudējumus nav atlīdzinājusi.

Prasītāja pilnvarojusi SIA "Julianus Inkasso Latvija" zaudējumu piedziņai, tādējādi radušies papildus zaudējumi 60,50 Ls jeb 86,08 EUR par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā. Prasītāja aprēķinājusi likumiskos procentus 11,78 EUR par laiku no 2019.gada 24.aprīļa līdz 2019.gada 12.septembrim.

[2] Ar Kurzemes rajona tiesas 2020.gada 6.novembra spriedumu prasība apmierināta pilnībā. Tiesa spriedumu pamatojusi ar šādiem argumentiem.

[2.1] Ņemot vērā lietā esošos ārvalsts biroja pieteikumus, nav pamata apšaubīt, ka atbildētājas transportlīdzeklis VW PASSAT VARIANT, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, 2009.gada 19.janvārī Zviedrijā bija iesaistīts ceļu satiksmes negadījumā. Atbildētājas kā transportlīdzekļa VW PASSAT VARIANT īpašnieces civil tiesiskā atbildība negadījuma brīdī nebija apdrošināta un ar viņai piederošo transportlīdzekli, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, nodarīti zaudējumi 511,89 EUR BUSSLINK I SVERIGE AB piederošajam transportlīdzeklim MAN A26 BB LG, reģistrācijas Nr.CDN804.

Prasītāja, pamatojoties uz OCTA likuma 44.panta otrās daļas 2.punktu un 51.panta otro daļu, kā arī Iekšējas kārtības noteikumu (Internal Regulations) III sadaļas 10.punktu, 2010.gada 14.decembrī pieņēmusi lēmumu Nr. 1501/W-7/2009 par izmaksu Nr.1501/W-7/2009-S.

2010.gada 15.decembrī birojam, kas administrē lietu Zviedrijā, - SWEDISH MOTOR INSURERS – kā cietušās personas pārstāvei veikta atlīdzības 4765 SEK jeb 511,89 EUR izmaksa sakarā ar lietu "TAB case W-7/2009-S, ret.no. G09-349-2114".

Atbildētāja zaudējumus labprātīgi nav atlīdzinājusi, uz vairākkārt nosūtītajām prasītājas pretenzijām nav reaģējusi, tāpēc prasība apmierināma un no atbildētājas piedzenami zaudējumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 511,89 EUR.

[2.2] Prasītāja atbilstoši 2008.gada 3.novembra Sadarbības līguma Nr.00910-10-08 nosacījumiem un pilnvarai veikusi darbības, lai atgūtu minētos zaudējumus no atbildētājas.

Sakarā ar to SIA "Julianus Inkasso Latvija" radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 86,08 EUR apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā, kas apstiprināts ar Pakalpojuma cenrādi pie sadarbības līguma, SIA "Julianus Inkasso Latvija" faktūrrēķinu un prasītāja maksājuma uzdevumu.

Tiesa atsaukusies uz OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punktu, atziņām Senāta 2013.gada 25.novembra spriedumā lietā Nr.SKC616/2013, Senāta 2015.gada 30.jūnija spriedumā lietā Nr.SKC-0093/2015 secinājusi, ka šie izdevumi, tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, rada prasītājai zaudējumus.

Līdz ar to pamatots ir prasījums piedzīt no atbildētājas arī izdevumus 86,08 EUR par regresa lietas administrēšanu pirmstiesas stadijā, kas prasītājai radušies, pildot ar likumu noteikto pienākumu nodrošināt ceļu satiksmes negadījumā cietušo trešo personu interešu aizsardzību, un šī pienākuma ietvaros ceļot regresa prasību un nodrošinot zaudējumu atlīdzības lietas administrēšanu.

[3] Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelatore uzskata, ka prasība noraidāma, jo saskaņā ar Civillikuma 1893.pantu prasītājas prasījumam iestājies noilgums, proti, kopš paziņojuma nosūtīšanas dienas un prasības celšanu pagājuši vairāk kā 10 gadi.

Tiesa nepamatoti norādījusi, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus par to, ka viņa būtu izmantojusi savas tiesības un no prasītājas pieprasījusi policijas un zaudējumu apmēru apliecinošus dokumentus. Atbildētājai nav jāatspēko apgalvojumi, ko prasītāja nav pierādījusi. Negadījuma brīdī atbildētājas automašīnai nebija apdrošināšanas un tieši tāpēc tā nevarēja piedalīties satiksmē. Ar to vien, ka atbildētāja norādījusi, ka prasību neatzīst, jau saprotams, ka neatzīst arī prasībā norādītos apstākļus un apstrīd prasību. Tādējādi pierādījumi par to, ka atbildētājas automašīna negadījuma brīdī atradās negadījuma adresē Zviedrijā, bija jāiesniedz prasītājai.

[4] Ar Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2021.gada 14.janvāra lēmumu apelācijas tiesvedība ierosināta daļā par zaudējumu 86,08 EUR un tiesāšanās izdevumu piedziņu. Daļā, kurā no atbildētājas prasītājas labā piedzīti zaudējumi 511,89 EUR un likumiskie procenti 11,78 EUR, apelācijas tiesvedību atteikts ierosināt.

Motīvu daļa

[5] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus un lietā iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka prasītājas apelācijas sūdzība daļā, kurā ierosināta apelācijas tiesvedība, ir pamatota un prasība noraidāma.

[6] Apelācijas tiesvedība ierosināta daļā par zaudējumu 86,08 EUR, kas prasītājam radušies par regresa lietas administrēšanu pirmstiesas stadijā, un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Atbildētāja ar apelācijas sūdzību pārsūdzējusi spriedumu pilnībā, atsevišķi nenorādot argumentus pret prasības apmierināšanu daļā par izdevumiem, kas prasītājai radušies saistībā ar regresa lietas administrēšanu, piedziņu. Tomēr tiesas kolēģija uzskata, ka šajā daļā tiesa nepareizi piemērojusi materiālās tiesību normas, tādēļ jautājums izlemjams apelācijas kārtībā.

[7] OCTA likuma 51.panta pirmajā daļā noteikts, ka Garantiju fondu izveido apdrošinātāji un šo fondu administrēt uzticēts Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam. Šīs funkcijas izpildei tieši prasītājam likumdevējs uzdevis zināmus pienākumus un piešķīris zināmas tiesības.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja pilnvarojusi SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt zaudējumus un līdz ar to prasītājai radušies papildus zaudējumi 60,50 LVL jeb 86,08 EUR (ieskaitot PVN) par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (lietas 39.lapa). A r 2008.gada 3.novembra līgumu prasītājs faktiski ir pārpilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" regresa lietu kārtošanu, atbilstoši pakalpojuma cenrādim, paredzot par fiksētas atlīdzības maksas 86,08 EUR par vienas regresa lietas administrēšanu tiesvedības procesā.

Regresa prasība - cita vietā mantisko saistību izpildījušas personas prasība atdot samaksāto naudas summu vai citu mantisko vērtību. Regresa prasība rodas gadījumos, kad likums paredz cietušajiem nodarītos zaudējumus (kaitējumu) atlīdzināt nevis vainīgajam, bet citai personai. Saskaņā ar regresa prasību vainīgajam jāatlīdzina šai personai visi izdevumi, kas radušies, izpildot viņa saistību, ja vien likumā nav noteikts kas cits (*Juridisko terminu vārdnīca, Autoru kolektīvs, Rīga, Nordik, 1998, 225.lpp.*).

Tiesas kolēģijas ieskatā jēdzieni "izdevumi" un "zaudējumi" nav identiski. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam ar zaudējumu saprotams mantiski novērtējams pametums, savukārt Civillikuma 1784.pants paredz, ka no delikta izrietoši zaudējumi ir jāatlīdzina zaudējumu nodarītājam. Savukārt izdevumi var būt dažādi, atkarībā no to izlietojuma mērķa. Attiecīgi atšķirīgs ir arī atlīdzināšanas mehānisms.

Faktiski summa 86,08 EUR ir prasītāja izdevumi, kas tam radušies saistībā ar lietas iztiesāšanu tiesā, jo šo naudas summu prasītājs, pamatojoties uz privātu līgumu, izmaksājis savam pilnvarniekam par viņam dotā uzdevuma izpildi. Izpildāmais uzdevums ir regresa lietu vešana, ar to saprotot gan pirmstiesas strīda risināšanas darbības, gan lietu vešanu tiesā.

Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. (..) apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām (*V.Bukovskis. Civīlprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933.,421.lpp*).

Senāts jau 2000.gada 11.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-466 norādījis, ka strīds par izdevumu atlīdzību, kas radušies, pusei pilnvarojot pārstāvi lietas vešanai, izšķirams saskaņā ar Civilprocesa likuma normām un materiālo tiesību norma (Civillikuma 1786.pants) nav piemērojama. Šai atziņai Senāts pievienojies arī 2009.gada 21.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-6 (lieta skatīta paplašinātā sastāvā).

Šādos apstākļos tiesas kolēģija atzīst, ka izdevumi, kas prasītājai radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā (zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanas izdevumi 86,08 EUR), nav atlīdzināmi. Līdz ar to prasība par zaudējumu 86,08 EUR piedziņu ir noraidāma.

[8] Pirmās instances tiesa nepamatoti prasību apmierinājusi, jo nav pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus un nepareizi piemērojusi Civillikuma likuma normas, lemjot jautājumu par izdevumiem pilnvarotajam pārstāvim.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētājas prasītājas labā piedzenama nomaksātā valsts nodeva proporcionāli apmierinātajai prasības daļai. Ceļot prasību, prasītāja samaksājusi valsts nodevu 91,46 EUR. Prasība apmierināta par 86%, līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā piedzenama samaksātā valsts nodeva 78,66 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 EUR.

Rezolutīvā daļa

[8] Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432., $204^{\cdot 1}$, $440.^{12}$ pantu, tiesas kolēģija

nosprieda:

noraidīt prasību.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods 150184-11089, biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr.40008084453, labā samaksāto valsts nodevu 78,66 EUR (septiņdesmit astoņi *euro* un 66 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR (trīs *euro* un 30 centi), ieskaitot naudas līdzekļus prasītājas norēķinu kontā Nr. LV65HABA0551022538931, Swedbank AS.

Noteikt /pers. C/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams.

Priekšsēdētāja A. Klaiše

Tiesnese J. Mauliņa

Tiesnese Z. Zaiceva